

D E O D U C E
MEDITATIO S. EVANGELII

IN FESTO
EPIPHANIAS
DOMINI.

Additis S. Patrum dictis, Quæstio-

numq; aliquot decisione, ad utriorem textus, cum opus est,
explicationem, & Heterodoxorum refutationem.

QUAM

In Regia Aboënsi Academia.

P R E S I D E

DN. A E S C H I L L O P E T R A E O
S. S. Theol. Doct. Profess. & Civitatis ejusdem Pastore.

Examini subiicit, in Auditorio Majori, horis solitis

Ad diem 22. Juny Anno 1649.

H E N R I C U S H. K O S K M A N N U S
N T L A N D U S

A *Cyprianus in serm. de Magis.*

Erant viri, sacerdotum inspectionibus assueti, qui arte Mathematica vim, discursumq; novoc-
rant planetarum; qui ex elementorum natura, rationem temporum metientes,
astrorum ministeria ac certis experimentis didicerant effectibus assignata.

B *Augustinus t. 6. lib. 1. Cont. Faust. Manich. c. 5.*

Non ex illis, erat hæc stella, quæ ab initio creature itinæcum suorum ordinæ, sub creato-
ris lege custodiunt, sed novo virginis partu, novum sidus apparuit, quod ministeri-
um officii sui, ipsis etiam Magis quarentibus C H R I S T U M, cum ante faciem
præiret, exhibuit, donec usq; ad ipsum locum, ubi D E I verbum insans erat, præ-
eundo perduceret.

A B O A E.

Excudebat Petrus Bald/ Acad. Typogr. Anno 1649.

Admodum Reverendo, Praclarissimo & Excellemen-
tissimo in CHRISTO Patri,

DN. M. PETRO Biugge/
Amplissimæ Dicēsesos VViburgensis Episcopo & Præ-
suli gravissimo, Mecœnati jugi obſervantiae
cultu devenerando.
U T E T
Reverendis, Clarissimis & Præstantissimis Viris, Regi
quod VViburgi est, Gymnasij **LECTORIBUS &**
CONSISTORIALIBUS, Promotoribus
Plurimum honorandis.

N E N O N
Reverenda, Humanissimus & Doctissimus Virū,

DN. ZACHARIAE DN. SIGFRIDO
Stachæo, Præp. & Pasto- BROtero, Pastorii in Hels-
ri in Pernā vigilantis. sing dignissimo.
DN. HENRICODN. NICOLAO
Carstenio, Past: in Bår- LINDORMI, Scholæ
gå laudatissimo. Helsingfors: Rectori dili-
gentissimo, Preceptorio olim
fidelissimo.

Domins, Mecœnatibus, Promotoribus & fautoribus suis
devenrandis, in debitæ obſervantiae signum, meditationem
hanc Sacram reverenter & obsequiosè D. &
offert

HENRICUS Kosmannus
Nylandus, Respondens.

IN FESTO
EPIPHANIAS DOMINI

In Sancta & Summa Laudanda Trinitatis Patris, Filii
& Spiritus Sancti Nominis.

LAUDATE Dominum omnes gentes, laudate eum omnes populi, quoniam confirmata est super nos misericordia ejus, & veritas ejus manebit in eternum. Halleluja. Psal. 117. His verbis confitetur Ecclesia Dei omnes homines Judaeos & Ethnicos, astrictos & obligatos esse ad laudandum & glorificandum Dominum, pro multis quidem beneficijs summis & maximis, cum primis vero quod filium suum miserit, & per eum mundum sibi reconciliaverit, mundumque in gratiam receperit. Interim quam maxime convenire ostendit ut gentes peculiarter latentur & exultent praे omnibus populis, illæ gaudebunt in Domino, quod participes factæ sint, sortis sanctorum in luce, quod illis Christi nativitas annunciatur, cum illæ non ex semine Abraham sicut Judæi descendant, & quasi jure quodam Messiam suum esse gloriari possint, sed ex mera Dei gratia, sibi non minus quam Judæi vendicare & ex illo gloriari queant.

Quomodo autem omnium primo gentibus, Christi nativitas innotuit, sicut & potissimum quicquid gentes omnium primo natum Judaeorum Regem Christum etiam in suum Regem receperunt, in eum credendo, cum colendo & venerando hodiernâ die docetur. Unde & hoc festum Epiphaniae Domini, vel apparitionis Domini, vel manifestationis Domini nostri IESU CHRISTI

vocatur, quodq; etiam ille propter gentes in hunc mun-
dum nat is sit, innoteſcat.

Convenit ergo ut omnes gentes latentur, omnes qui
ex gentibus oriundi sunt. Nos qui olim a contubernio
Iſraēlitarum alieni fuimus, qui fuimus sine DEO in mun-
do, sine CHristo, sine ulla ſpe ſalutis, jam verò propè fu-
mus, jam verò in conſortium & ſocietatem ſanctorum
ſumus recepti, ut nulla ſit diſtinctio Iudæi & Græci. Sed
in Christum æquè omnibus credere licet, æquè omnibus
janua coeleſtis Paradifi aperta eſt. Gaudeamus itaq; &
exultemus Christus noster eſt, natus quidem in Iudæa eſt
Christus decus & gloria Iſraēlis, ſed non minus lumen ad
revelationem gentium, ſurgentes itaq; dicamus,

Puer natus in Betlehem, Ec.

Oremus Deum, ut hodiernum festum ita celebrare, Evans
geliumq; ita meditari queamue, ut cedat in nomini Divini
gloriam, nobis in augmentum & incrementum doctrine &
bonorum operum, in ſpens & fiduciam & tandem aeternam bea-
titudinem. Dicamus igitur Pater noster, Ec.

E V A N G E L. Matth, 2. à ver. 1. ad 13.

Qum ergo natus eſſet JESus in ea Betleema qua
eſt Iudæa, temporibus Herodis Regis, Ecce Ma-
gi ab oriente ad venerunt Hierosolymam, Dicentes, ubi
eſt ille Rex Iudeorū qui natus eſt? vidimus enim
eius ſtellam in oriente, Et vénimus ut adoremus eum.
His autem auditis Herodes Rex turbatus eſt, Et tota
Hierosolyma cum eo. Et congregatis omnibus pri-
marijs Sacerdotibus, Et Scribis populi, percontatus eſt
ab eis, ubi CHristus ille naſciturus eſset. At illi di-
xerunt

zérunt ei, in cā Bethleem quā est Iudea. Sic enim
scriptum est per Prophetam. Et tu Bethleem terra
Iudea, nequaquam minima es inter duces Iudea. Ex
te enim exhibet Dux, qui pacet populum illum meum Is-
raëlem. Tunc Herodes clam vocatis Magis, ex-
quisivit ab eis, quo tempore stella apparuisset. Et eis
Bethlehem dimisit, dixit, profecti, penitus exquirē-
te de puerulo illo: Postquam autem illum inveneri-
tis, renunciate mihi, ut ē ego veniam ē adorem
eum. Ipso verò auditō Rege, profecti sunt: Et ec-
ce, stella quam viderant in oriente, praebat eis, donec
venit stetit q̄ supra locum in quo erat puerulus ille.
Visa autem stellā gavisi sunt gaudio magno valde: Et
ingressi domum, invenerunt puerulum cum Maria
Matre ipsius: ē prostrati adoraverunt eum. a-
pertisq; thesauris suis, obtulerunt ej munera, Aurum
ē Thus, ē Myrrham. Et Divinitus admoniti
in somnio ne reverterentur ad Herodem, per aliam
viam regressi sunt in regionem suam.

Recitatūr historia admodūm jucunda, quomodo pri-
mitiæ gentium, & quidem sapientes venerint in Iudea-
am, cum Joseph & Maria in Bethlehem cum infante
commorarentur, quæsierintq; hunc infantulum natum,
Regem Iudeorum Hierosolymis. Qvum verò edo-
cti essent hunc Regem, quem quæsiverunt non Hierosol-
ymis, sed Bethlehemi nasciturum. Pergunt illuc, &
stellā duce inveniunt cum gaudio, quem quærant infan-
tum.

tem eum Maria matre sua, cui procidentes in terram, honorem exhibent & munera offerunt. Crediderunt enim sapientes hi in CHristum, eumq; pro suo Domino agnoverunt. Quâ honoris exhibitione & munerum oblatione testati sunt. Se secundum Symboli articulum, nobiscum confiteri. Estq; Ecclesiæ etiam cœ munis omniumq; Sanctorum nota, quod unum habent CHristum, omnes illum pro suo Domino agnoscent. Excitamus ad orandum, ut regnum DEI adveniat, ut plurimum fructum faciamus in hoc regno, ut deserant homines regnum tenebrarum, regnum Diaboli, regnum æternæ damnationis, & studeant fieri & esse filij lucis.

P A R T E S.

- I. De studio Magorum querendi CHristum,
- II. De honore, quem CHristo a se invento exhibebunt, & de eorum in Patriam reditu.

Atq; hæ sunt istæ partes, quas hâc vice breviter & simpliciter tractare constituimus: Omnipotens & aeternus Deus Pater noster cœlestis dilectissimus, nobis omnibus benedicit, cunctaq; utiliter & fructuose cedere faciat.

P A R S P R I M A.

In qua meditamur.

I. Quinam fuerunt hi, qui tanto studio quæsiverunt CHristum, & quod vitæ illorum genus? Multi autem putarunt eos fuisse Reges, & quidem numero tres, propter trium generum munera, quæ CHristo obtulerunt: Aurum, Thus & Mirham. Unde adhuc canitur: Reges de Saba veniunt, Aurum, thus, mirham offerunt. Sed hoc non potest firmiter probari

.bari: Hoc tamen certum est, quod fuerunt viri docti, honorati & divites, constantes & studiosi in quaerendo CHRISTum, cum nec viæ longitudine & difficultate, vel sumptibus faciendis perterriti sint, sed omnia impedimenta masculè superaverint, & non prius destiterint querere CHRISTum, quam quæsitum invenerint.

L. C. Prima & præcipua sapientis cura, CHRISTum quaerere, omnemq; operam navare in hoc studio, nullis parcere sumptibus, ad omnem devorandam molestiam, intrepidum esse, quemadmodum etiam hi sapientes, ob tale studium commendantur, & eorum studium, ut miraculum aliquod, celebratur ab Evangelista, cum ad hanc eorum profectionis historiam apponit particulam nota bene, E C C E. Ecce sapientes venerunt. Quo studio Apostolus Paulus quæsivit Christum, ipsemet fatetur, Phil. 3. v. 7. 8. 9. 10. confer Esa. 5. 9. 22. Quotidiè autem oremus DEum, ut in nobis tale studium excitet quaerendi Christum, ut excitatum jugiter in nobis conservet, nec unquam hoc in nobis extinguisinat. Omnipotens enim sic statuendum, quod omnis sapientia, quæ Christum non quaerit, Vana & fallax sit, sola vero durabilis & salutaris sapientia, quæ CHRISTum ut unicum suum Salvatorem quaerit, in eoq; cogitationum suarum, voluptatem & summum bonum collocat in illo, vera delectatio est & svavissima recreatio, hæc regia delectatio, hæc doctorum portio, hæc idiotarum est eruditio.

II. Unde fuerunt, ex qua terra & regione? Ex Iudea non fuerunt, nihil autem ad istam questionem respondet amplius noster Evangelista, quam quod dicat eos venisse ab oriente. Communis autem opinio est, quod è Persia venerint, quæ Iudeæ est orientalis

talis, & ab ea multa millaria distat, ideoq; eis multa pericula subeunda, molestia multæ preferendæ, magni sumptus faciendi. Evangelista noluit quicquam exprimere, tamen indicat eos, ex dissitis terris venisse.

L. C. Mirari licet Divinam providentiam, quæ etiam ibi operabatur, Filij sui gloriam & honorem, hominumq; salutem, ubi minimè putabatur. Hierosolymis erat de nato MÆssia in plurimis crassa ignorantia, & altum silentium, in oriente illustris fama, in Iudea natum esse mundi Salvatorem. Sic in Bethlehem paucis vel nullis cognitum, quod illâ nocte natus erat, Pastoribus vero in agro versantibus, illud ipsum annunciat. Deus itaq; mirabilis in suis operibus. Admiremus ergo & laudemus opera ejus, ille potest plura facere, quam nos cogitare possumus. Testatur etiam hic adventus Magorum CHRI-stum. Salvatorem etiam gentibus missum esse. Et hi Magi qui tam longum & pericolosum iter emensi sunt, ut Christum agnoscerent, in novissimo die surgent & condemnabunt eos Christianos, quos proximum templum, adire piget in quo ex concionibus sacris, CHRIstum redemptorem agnoscere, ac fide in ipsum salutem æternam consequi possent.

III. Qua ratione cœperint primùm cogitare de hoc Rege Iudeorum nuper nato, & apparenti stellæ crediderint. Hic utiq; fatendum hos sapientes Divinitus esse informatos, sive mediate per illa vaticinia, quæ apud illos Daniel reliquerat, sive immediate & peculiariter instructi sunt, sicuti etiam de reditu in patriam Divinitus informati, verbo itaq; DEI eruditæ & edocti, stellâ etiam ut signo evidenti confirmati, iter hoc longum & difficile ingressi & emensi sunt. Fuerunt itaq;

itaq; hæc conjuncta verbum DEI de hoc Rege nato, quæ
lis hic esset Rex. Deinde conspicuum & visibile signum,
illusterrima & inusitata stella... An verò hæc stella, ali-
qua ex illis fuerit, quæ quarto die in firmamento posite
sunt, an etiam nunc recens à Deo creata, vel Angelus alio
quis bonus fuerit, certò determinari à nobis non potest.
Tale autem erat signum, unde certi erant Salvatorem in
Judæa natum.. Ideoq; querunt ubi natus sit, non ubi
nasceretur. Stellam inquiunt ejus vidimus in oriente, er-
go natus est, signum enim nativitatis scimus esse illam
stellam, & sine dubio tempus apparitionis hujus stellæ, &
quæ fuit ratio hujus stellæ latè exposuerunt, tūm quam
habuerint Divinitus de hoc Rege informationem.

L. C. Hic yum esse p̄spicim⁹ illud q.d Christus dicit, Joh.
6. Nemo venit ad me nisi Pater q̄ misit me traxerit illum.
Fuerunt hi sapientes eruditæ, magni viri, sed de CHristo,
& de hoc nato nuper Rege cogitare non potuerunt, sine
Spirit⁹ S. illuminatione & informatione, stellæq; Regis
nativitatis nuncio. Et hoc pulchrè D. Lutherus in Arti-
culi Tertij explicatione insinuat dicens: Credo me pro-
prijs rationis meæ viribus ad CHristum venire non
posse, nisi Spirit⁹ S. me per Evangelium illuminaverit su-
is donis' &c.

IV. Quomodo Herodes se- gesserit in adventu Magorum.

1. Hac eorum inter-
rogatione, de nuper nato Rege Judæorum, Herodes val-
de turbatur, & tota Hierosolymorum Urbs cum eo. He-
rodes metuerat se à Regia sede depositum iri, cum natus
dicitur alius Rex, adeo quoq; illustris, ut de eo etiam con-
fitet in oriente. Cives metuerunt novas turbas, quæ in
Regnum & imperiorum mutationib; accidere solent.

L. C. 1. Inanis gloriae cupiditas facit, ut Rex Herodes
contristetur. Non utiq; oportuit Herodem ideo turbati,
sed DEO committere eventum, si Deus velet ipu in
diutius in hoc officio esse, nonne Deus permississet quod
si Deo placuisset David in suo exilio commisit Deo suam
causam, si placet Domino ait, educat me, si vero non,
contentus ero. 2. Sam. 15: 25, 26. Opera tamen danda,
ne propter aliquam nostram culpam, ab officio remove-
amur; Facientes autem nostrum officium, si degrada-
tionem sustinere cogamur, erimus contenti non turbe-
muri, non timeamus.

L. C. 2. Cives Hierosolymitani, qui turbantur cum
Herode ob natum Messiam, & verum Regem Iudeo-
rum, exemplo sunt, quomodo maxima pars hominum,,
pluris faciant temporalem pacem, quam Christum &
eius pacem. Gergezeni pluris faciunt sues suas quam
Christum,. Talis præpostera cura hominum à Diabolo est,
& magna hominum stultitia, dum querunt qua
ventris, non qua regni DEI sunt, cujus stultitiae olim
ploros poenitebit. Sicut Judæi propter neglectum CHri-
stum gravissimas poenas dederunt: Ita qui hodiè tran-
quillitatem & hujus mundi felicitatem pluris faciunt,
quam sincerā Evangelij doctrinam, aliquando intelligent
quam male rebus suis consuluerint.

2. Deinde curat Herodes se informari, de hac questio-
ne, quomodo se res haberet, & instant Magi, ubi hic Rex na-
sciturus esset. Cum v. statuit hanc questionē recte devol-
ydam esse ad Pontifices & Scribas, eos omnes convocat,
& conciliū cogit, & hanc questionē proponit, ubi Christus
nasciturus esset. Ad hanc questionem respondent Sa-
cerdotes clare & perspicue, quod in Bethlehem Iuda na-
sciturus sit, quod probant ex Proph. Mich. 5: 1.

L.C.I.

L. C. 1. Ex scriptura petenda omnium quæstionum de Christo decisio, & illarum quæstionum quæ ex scripturae plane & solidè explicari non possunt, neq; movendæ & ventilanda sunt. Malè itaq; sit dum ratio nostra in doctrinâ de Christo, de Sacramentis, resurrectione mortuorum &c. Multa disputat sine verbo Dei. Scrutari, iubet Christus scripturam, quia illa testimonium perhibet de me. Joh. 5: 29.

L. C. 2. Quidam malè scripturam audiunt de Christo, ut sese Christo melius opponant, ut Herodes didicet ex scriptura, nativitatâ Christi locum, ut commodius posset ipsum de medio tollere. Hujus Herodis fratres sunt etiam omnes Hæretici, qui ex verbo contra Deum pugnant. Sed frustraneus erit conatus, Deus ridet ipsos, & malleo iræ suæ, ut vas figuli confringet, ut vento paleas, eos dissipabit, & in via perdet eos. Psal. 2.

3. Accepit hâc informatione Herodes, clam ad se vocat sapientes, refert eis locum nativitatis huius Regis, quærit tempus primum apparentis stellæ, monet ut diligenter omnia inquirant de hoc novo Rege, inde reverentes sibi referant, præseferens, quod & ille vellet adorare ipsum, spondet falso obsequium ut eos decipiat, fixit se vultu & verbis eum adorare velle, quem in inuidia & malevolentia tractabat occidere.

L. C. 4. Imago & pictura hypocritarum in Herode. Quam mellita sunt verba ejus, quantum studium promisit erga CHRistum. Sed non erat in corde ejus eadem sententia, quam labia proferebant, verè ergò vulpes erat vere sepulchrum foecidum, intus plenum ossibus mortuorum. Matth. 23: 27. Abiit ergò talis hypocrisia ab homine Christiano in cultu Divino. Isa. 29: 13. Apoc. 2: 16. Qui tales Herodianæ vulpes sunt, sciunt sibi cum

Satana pœnam æternam gehennæ paratam,. Rogem⁹
autem DÆum ut nos à talibus hominibus servet, ne suis
traudibus nos evertant.

SECUNDA PARS.

In prima Parte vidimus Magorum adventum Hierosolymam; In bac secunda Parte adventum eorum Bethlehem, & eorum inde in Patriam reditum considerabimus.

In qua meditamur.

I. Stellæ occultatæ apparitionem.

Fuerunt Hierosolymis non parum tentati, cum viderunt ibi Christum Regi Herodi, & alijs adeo incognitum fuisse, & stella non conspiceretur: Sed cum jam informati essent, & in itinere pergunt, stella iterum apparuit, undè magnoperè lætantur.

L. C. i. Occultatio stellæ & ejus reditus depingit hominis Christiani vitam & conditionem in hoc mundo, interdum abest stella h.e. hominis conscientia, fides & spes in DÆum, plena tenebris, omnia tristia & terribilia facit. Interdum tenebræ paupertatis & inopiæ dubios & sollicitos nos reddunt, ut non videamus ullum modum, quo nos & nostros alere & sustentare possimus. Iterum cum tenebræ temptationum prorsus nos obsidere videntur, nec spes lucis amplius ulla appetet, de improviso stella videtur & appetet, eluctatur fides & tenebris dubitationis, splendida omnia loca reddit, in corde nostro spes fulget, de victu & amictu audiuntur hæ voces: Quiesce anima mea Ps.16. Dominus pastor noster est. Ps.23. Simus ergo patientes in talibus temptationibus citius stella iterum

red-

redibit, lætitia & gaudium circumfulgebunt nos'. Tob.
3. v. 21. 22. 23. 24. 25.

L. C. 2. Quia Evangelista dicit Magos lætatos cum vi-
dissent stellā, gavisos esse gaudio magno valde; Lætemur
& nos, & gratias agamus DEO, qui stellam verbi sui & lu-
cem in hujus mundi tenebris accendit, & toto pectore o-
remus Deum ut dies illucescat & lucifer oriatur in cordi-
bus nostris, ut hāc stellā prælucente, ducem itineris, pro-
fectionis seu pegrinationis nostræ in hāc vitâ monstran-
tem CHRIstum sequamur.: Juxta Davidem.: Lucerna
pedibus meis verbum tuum, & lumen semitis meis'.
Psalmo 119.

II. Inventionem Christi à Ma-

gis'. Magi voti sui compotes fiunt, inveniunt puerum,
quem tot per difficultates & tentationes, expensas & sum-
ptus quæsiverunt, non pœnitent ipsos itineris, habent
quod desiderarunt, exultabant quidem gaudeo magnō
videntes stellam, majori verò dum ipsum Regem inve-
niunt.

L. C. Qui quærerit invenit, pulsanti aperietur, peten- i
dabitur, inquit CHRIstus, quæsiverunt Magi CHRIstum,
invenerunt ipsum, labor non erat inanis'. Quæramus
vitam æternam & inveniamus eam, adhæreamus CHRI-
sto, & non dubium erit de vita æterna. Est quidem
via ad vitam æternam stricta & laboriosa, & pauci in illa
ambulant, ne offendamur propterea, pergamus, perse-
veremus in hac via, inveniemus quod quaerimus, duca-
mur quo volumus & cupimus'.

III. Christi à Magis adoratio- nem. Mirum hoc erat, quod hunc puerum, quem non B 3 ser-.

sericum non purpura ornabat, **Migia-doraverine.** Fides fecit, ut licet hominem viderunt, tamen Deum & hominem adoraverunt. **Huic** etiam munera offeruntur. **Aurum, Thus, Myrrham,** haec enim dona in ipsorum patria pro honoratissimis donis habebantur. **Confer Psal. 72. 15.** **Esa. 60. 6.**

L. C. Debetur CHRISTO summus honor, idem honor quo Deo Patri & Spiritui S. debetur. Nam qui non honorat Filium, non honorat Patrem. Recte ergo dicimus: **Gloria Patri & Filio & Spiritui Sancto.** Recte caput aperiemus, genu flectemus ad nomen J E S U. **Conf.** **Psal. 2.** **Est** Dei Filius, est audiendus, est omni veneracione dignus, oculamini Filium. **Psal. 2.**

Venerandus etiam Christus munerum oblatione. Christus quidem illis jam non opus habet, interim placet ipsi, ut ejus membris, pauperibus libenter necessaria demus, conferamus ad sustentationem ministerij, aurum & argentum, ne patiantur ministri ejus inediam.

I. V. Magorum in patriam redditum. Mirabiliter & Divinitus Magi admouentur, de non fedeundo ad Herodem, ideoq; alio itinere suam in Patriam perveniunt. Et ita non solum ipsi periculum evadunt, verum dolus Herodis divinitus elusus ne Christum comprehenderet & occideret.

L. C. Curam semp habet Deus suorum etiam dum dormiunt & multa avertit, quæ contra nos Diabolus & homines machinantur, in illius e. manus nos & nostra corpora comprehendens, ipse protector noster erit. Per Angelos, licet non conspiatur, deducuntur & ducuntur qui in vocazione sua pie ambulant. De Angelis dicitur: In matribus portabuisti te, ne offendas ad lapide pedem tuam. **Psal. 94.**

Quæ

Quæ promissio non tantum de capite Christo, sed etiam
de ejus membris accipienda. Quod superest.

Deus qui hodiernâ die unigenitum tuum Gentibus, Hellâ du-
ce, revelasti, concede propitius, ut qui te jam ex fide cognos-
cimus, usq; ad contemplandam speciem tua Celsitudinis perda-
camur, per eundem &c.

Benedictio & Claritas, & Sapientia, & gratiarum actio, & honor, & virtus,
& fortitudo DEO nostro, in secula seculorum. Amen. Apocal. 7. 12.

QUÆSTIONES.

AN Magi singuli, ex diversis locis venerint &
regionibus ad Christum, ex Saba, ex Tarsis,
ex insulis? Neg.

Est enim figuramentum, quod venerint Magi isti, **ex**
diversis regionibus jam enumeratis, & ante portam Ur-
bis Hierosolymæ primum convenerint. Regina enim
Sabæa, Matth. 12. v. 42. vocatur Regina austri. Saba n.
sive Felix Arabia, Iudæis est ad meridiem. Et mare q;d
Tarsis vocatur, Iudæis est ad occidentem. Matthæus
verò dicit expresse Magos venisse ab oriente. Quod
autem Psal. 72. v. 10. dicitur Reges Tarsis & insulae mu-
nera offerent, Reges Arabum & Saba dona adducen^{ti};
non loquitur de Magis, sed de vocatione gentium ex o-
mnibus mundi partibus, regno Christi, quæ erant acces-
sara. Sicuti etiam in Psal. dicitur, adorabunt eum o-
mnes Reges, & omnes gentes servient ej.

2. An sit dissentius inter Prophetam Micheam &
Mattheum Evangel. quando Propheta dicit,
parvula es in milibus Iuda, ut Hieron. hunc
locum vertit, & caldæ Paraphrastes, & recen-
tiores

tiores Judæi, & Græca versio ita legit. Matth.
verò dicit: Nequaquam minima es? R.

Pleriq. hoc ita conciliant, qnod non scribarum, sed Evangelistæ verba sint, qui illa mutatione affirmationis in negationem, voluerit celebrare gratiam DEi, qui c. b. scurum oppidulum Bethlehem hæc perogativâ nobilitâ. rit, quod facta sit patria Messiae, ut non sit parvula seu minima. Sed & Scribis hæc verba tribui possunt. Certū enim est, hanc esse Prophetæ sententiam: Tu Bethlehem nunc quidem es parvula: tamen q. ex te egredietur Messias, nequaquam parvula eris'. In commentarijs Hieronymi citatur versio 70. qui planè ita reddiderunt, sicut Matthæo recitat, & Evangelistæ verba illius versionis, quæ tunc usitata erat, plerunq; retinent. In illa verò editione 70. quam nos habemus, legitur sicut Hieronymus reddidit. Syrus ita reddidit, sicut in Evangelista, verba negativè citantur.: Non es minima inter Reges Judæa.

3. Quæ mysteria putent Patres subesse in muneribus à Magis oblatis? R.

Patres opinati sunt, sicut in tota historia, ita etiam in muneribus, aliquid subesse mysterij, quia usurpatur verbum offerendi. Et Chrysostomus dicit: Licet Magi tunc quid significaretur non intelligebant, & moré patriæ suæ sequebantur: voluisse tamen Deum habere aliquid mysterij. Bernhardus dicit: Si felum aurum obtulissent, videri possebant, matris paupertati subvenire. Sed quia addunt Thus & Myrrham alie quid mysterii subest. Augustinus Allegoriam ita format: Aurum obtulerunt, tanquam Regi magno: Oblatio thuris fuit confessio puerum esse Deum. Thus enim in Sacrificium DEo immelabatur: & quia mortuorum corpora condiebantur, putarunt oblationem Myrrha fuisse testificationem, quod agnoscant Regem illum pro salute omnium moriturum. Hanc significationem Juvenus uno versiculo complexus est: Aurum, thus, myrram, Regum, hominumq; DEOq; dona ferunt.

